

KASTAMONU E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/24

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 13/4/2026 tarihli ve 2026/346 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar	4
B. Yönetim ve Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri	7
C. Beslenme.....	9
D. Sağlık Hizmetleri	10
E. PsikoSosyal Servis Hizmetleri	11
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	12
G. Dış Dünya ile İletişim.....	14
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	15
A. Değerlendirme	15
B. Tavsiyeler.....	15
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	15
2. Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	16
3. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	17

- m²** : metrekare
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele
veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- SEGBİS** : Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak TIHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM): *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TIHEK'in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda kapalı ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 17-18/7/2025 tarihlerinde Kastamonu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Kastamonu Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede ilk olarak TIHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. Ardından İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdarenin dahli olmadan mahpusların bulunduğu koşullar seçilerek özel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı ve Heyet ile yaptıkları görüşmeler nedeniyle herhangi bir misillemeye veya olumsuz tutuma maruz kalmaları durumunda Kurumumuz ile iletişime geçmeleri hususları aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında Kurumda çalışan personelden herhangi biri koşullarda bulunmamıştır. İncelemeler sırasında sağlık servisi, psikososyal servis, kütüphane, atölyeler, kamera odası, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi ile açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 4/7/2025 tarihli ve 52919 sayılı oluruna istinaden 17-18/7/2025 tarihlerinde Kastamonu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

II. GENEL BİLGİLER

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutukluları ifade etmektedir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kastamonu il merkezine 4,5 kilometre uzaklıkta yer alan Kurum, 1983 yılında faaliyete geçmiştir. Kuruma şehir içi minibüslerle ulaşım sağlanabilmektedir.

10. Kurum, 84.156,04 metrekare (m²) açık alan üzerinde 15.658,74 m² kapalı alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda, 272'si erkek ve 44'ü kadın olmak üzere toplam 316 personel görev yapmaktadır. Ünvan bazında personel sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
İdare Memuru	3
Sayman	1
Memur	3
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	258
Psikolog	4
Sosyal Çalışmacı	1
Öğretmen	2
Diş Hekimi	1
Sağlık Memuru	3
Hemşire	2
Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi	6
Bilgisayar İşletmeni	7
Teknisyen	4
Kaloriferci	2
Şoför	10
Aşçı	2
Hizmetli	2

TOPLAM	316
---------------	------------

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı

12. Kurumda vardiya sisteminde görev yapan personel 12 saat gündüz çalışma, 24 saat izin ile 12 saat gece çalışma 48 saat izin şeklinde çalışmaktadır. İdari işlerde görevli personel ise 08.30-17.30 saatleri arasında Kurumda çalışmaktadır.

13. Kurumda görev yapan personelin, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Eğitim Merkezleri koordinatörlüğünde verilen hizmet içi eğitimleri düzenli olarak aldığı belirtilmiş olup alınan eğitimlerin arasında insan hakları eğitimi, yaşlı ve engelli hükümlü ile ilgili eğitim programı, işaret dili eğitimi ve engelli personele yönelik motivasyon eğitiminin de bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Personelin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim almadığı öğrenilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Kurumun kapasitesi 493'tür, artırılmış kapasite bulunmamaktadır. Ziyaret tarihinde Kurumda 623'ü hükümlü, 72'si hükmen tutuklu ve 102'si tutuklu olmak üzere toplam 797 mahpus bulunmaktadır. Mahpuslardan 3'ü İran, 2'si Afganistan, 2'si Suriye, 2'si Azerbaycan ve 1'i Türkmenistan uyruklu olmak üzere toplam 10'u yabancı uyrukludur.

15. Kurumda 34 kadın mahpus bulunmaktadır, annesi yanında kalan çocuk ve suçta sürüklenen çocuk bulunmamaktadır.

16. Kurumda kronik hastalığı³ olan 160, fiziksel engeli⁴ olan 6 mahpus bulunmakta, ruhsal ve zihinsel engelli olduğu tespit edilen mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

16. Kurum, A-B-C-D ve YG blok olmak üzere 5 bloktan oluşmaktadır. İdari bölüm A blokta yer almaktadır.

17. B blokta 15 koğuş, C blokta 8 koğuş, D blokta 12 koğuş, YG blokta 10 koğuş ve 17 adet tek kişilik oda bulunmaktadır.

³ Kronik hastalıklar: Hepatit C, Hepatit B, epilepsi, astım, hipertroid, koroner kalp rahatsızlığı vb. şeklindedir.

⁴ Fiziksel engeller: kol amputasyonu, bacak amputasyonu, işitme kaybı, skolyoz ve sağ el kısıtlılığı şeklindedir.

18. Kurumda; açık görüş salonu, kapalı görüşme kabini, aile görüş odası, avukat görüşme odası, doku hasarı ve travma önleyici oda⁵, psikososyal servis görüşme odası, ses ve görüntü bilişim sistemi (SEGBİS) odası, eğitim dersliği, çok amaçlı kapalı spor salonu, açık futbol sahası, kantin, revir, kütüphane, konferans salonu ve berberhane bulunmaktadır.

19. Koğuşlar çoğunlukla 2 katlı olup giriş katında mutfak, ortak alan, tuvalet ve banyo ile havalandırma bahçesi; üst katında ise ranzalar ile dolapların yer aldığı yatma alanı bulunmaktadır. Çift katlı koğuşların ortalama 130 m² olduğu bilgisi edinilmiştir.

20. Ziyaret edilen bazı koğuşlarda her mahpusun kendi dolabının bulunmadığı ve ranza olmaksızın yer yatağında yatan birkaç mahpusun olduğu görülmüştür. Kadınlar koğuşunda kalabalıklaşma nedeniyle yer yatağında yatan mahpusların olmasının yanı sıra oda içerisinde ranzaların kapladığı alan sebebiyle eşyalar arasında çok az mesafe kaldığı görülmüş ve ibadet etmek için alan bulunmadığı şikayetleri alınmıştır.

21. Kurumda 3 adet tek katlı koğuş ve 1 adet hasta koğuşu bulunmaktadır. Hasta ve engelli mahpusların tek katlı koğuşa yerleştirildiği görülmüştür. Bu koğuşlarda mutfak alanı, banyo ve tuvalet alanı, yataklar ve dolaplar bulunmaktadır. Gerçekleştirilen incelemede banyo ve tuvalette tutunma barı ve acil çağrı butonu olmadığı görülmüştür.

22. Kurumda 17 adet tek kişilik oda bulunduğu, bu odaların hücre cezaları için kullanılmakta olduğu belirtilmiştir. Odalarda yatak, dolap ile tuvalet ve banyonun olduğu görülmüştür. Ziyaret tarihinde tek kişilik odaların dördünde mahpusların bulunduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından bir şikâyette bulunulmamıştır.

23. Kurumda 1 adet yumuşak oda bulunmaktadır. Oda duvarlarının ve zemininin tamamen yumuşak malzeme ile kaplandığı, 2 kamera ile tüm odanın kayıt altına alındığı görülmüştür. Yumuşak odanın 3 yıldır hiç kullanılmadığı ifade edilmiş ve yumuşak oda kayıt defterinde en son 2022 tarihinde odanın kullanıldığına dair kayıt olup defterde odadan çıkış saatinin doldurulmadığı görülmüştür.

24. Kurumda 1 adet geçici koğuş bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde geçici koğuşta 9 mahpusun bulunduğu görülmüştür. İncelenen belgelerden mahpusların burada mevzuata uygun süreler dahilinde kaldığı anlaşılmıştır.⁶ Geçici koğuşta 1 mahpusun ranza olmaksızın yer yatağında yattığı, hiçbir mahpusun dolabının bulunmadığı, bu sebeple eşyaların çöp

⁵ Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

⁶ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Kuruma alınma ve kayıt işlemleri" başlıklı 55'inci maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendi: "Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır."

poşetlerinde muhafaza edildiği görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde geçici koğuşa yerleşmelerinin ardından temizlik malzemesi verilmediği ve kendilerine kantin fişi verilmemesi nedeniyle kantin ihtiyaçlarını da gideremedikleri ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde hem tuvalet kısmında hem de yatakhane kısmında yapay aydınlatmanın ampul olmaması sebebiyle sağlanamadığı ve koğuşun temiz olmadığı görülmüştür.

25. Görüşme gerçekleştirilen tüm mahpuslar tarafından koğuşlara yerleştirilirken kendilerine nevresim takımı ve battaniye verildiği belirtilmiştir.

26. Koğuşların temizliği, mahpuslar tarafından yapılmaktadır.⁷ Mahpuslar tarafından, ihtiyaç duydukları temizlik malzemelerini kantinden satın alabildikleri ifade edilmiştir. İdare tarafından maddi durumu yeterli olmayan mahpuslara belirli aralıklarla temizlik malzemelerinin Kurum tarafından verildiği belirtilmiştir. İdare tarafından temizlik malzemesi yardımıyla bulunan mahpuslara ilişkin tutulan kayıtlar incelenerek bu durum doğrulanmıştır.

27. Kurumun su ihtiyacı şebeke suyu ile karşılanmaktadır. Ortalama her 6 ayda bir su analizi yapıldığı İdare tarafından paylaşılan belgelerden anlaşılmıştır. İdare tarafından kişi başına ve günlük olarak sıcak su için 50 litre ve soğuk su için 200 litre su kotalarının olduğu belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde bu hususta bir şikâyet iletilmemiştir.

28. Kurumun ısıtılması doğal gaz yakıtı kullanılan kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ısınma konusunda bir şikâyette bulunulmamıştır.

29. Koğuşların yapay aydınlatması odalarda bulunan floresan lambalarla, doğal aydınlatması ise pencereler ve havalandırma kapılarıyla sağlanmaktadır. Koğuşların ve ortak alanların aydınlık olduğu görülmüştür.

30. Koğuşların havalandırılması pencere ve havalandırma bahçesi kapısı ile sağlanmaktadır. İdare tarafından havalandırma kapılarının 17/7/2025 tarihi itibarıyla sabah 07.00’de açılıp akşam saat 19.45’te kapatıldığı, bu sürelerin İdare ve Gözlem Kurulu Kararı ile mevzuat gereğince mevsim ve hava şartlarına göre hükümlü ve tutukluların güneş ışığından azami faydalandırılacakları şekilde her ay düzenlenmekte olduğu ifade edilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından da havalandırma kapılarının belirtilen saatler arasında açılıp kapatıldığı ve saatlerinin mevsim şartlarına göre İdare tarafından düzenlendiğini aktarılmış, bu konuda bir şikâyet dile getirilmemiştir.

⁷ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Sağlığın korunması kurallarına uyma” başlıklı 27’nci maddesine göre; “Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum yönetimine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır.”

31. Koğuşlarda acil çağrı butonlarının bulunduğu ancak bazı koğuşlarda butonların geç sinyal verdiği görülmüştür. Mahpuslar tarafından butona bastıktan sonra 1-2 dakika içerisinde görevli personelin geldiği belirtilmiştir.

32. Kurumda 7 çamaşır makinesi ve 4 çamaşır kurutma makinesinin mevcut olduğu 1 çamaşırhane bulunmaktadır. İdare tarafından çamaşırların kadın mahpuslar için ücretsiz olarak yıkandığı, diğer mahpuslar için ise kilogram başına 15 lira ücret karşılığında yıkayıp kurutulduğu ifade edilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde de bu durum doğrulanmıştır.

33. Kurumda berberhane olarak kullanılan 1 oda bulunmaktadır. Berberhanenin yalnızca Kurum personeli tarafından kullanabildiği öğrenilmiş olup burada 2 koltuk ve otoklav cihazının olduğu görülmüştür. Mahpusların tıraşlarının ise belirli günlerde gerekli malzemelerin koğuşlara verilip daha sonra toplanmasıyla gerçekleştirildiği öğrenilmiştir, bu konuda görüşme yapılan mahpuslar tarafından bir şikayette bulunulmamıştır.

34. İdare tarafından Kurumda düzenli olarak 5 ay aralıklarla ilaçlama yapıldığı bilgisi verilmiş, incelenen ilaçlama tutanakları ile bu bilgi doğrulanmıştır.

35. Kurumda yangın alarm sistemi bulunmamakla birlikte 9 adet yangın hidrantı, 97 adet muhtelif yangın tüpü, 43 adet sıva üstü yangın dolabı, 4 adet duman tahliye fanı ile yeteri kadar yangına müdahalede kullanılan yangın elbisesi, yangın battaniyesi, oksijen maskesi ve çizme vb. bulunmaktadır. Koridorda bulunan yangın söndürme tüpleri arasından rastgele seçilenlerin son kullanma tarihlerinin geçmediği görülmüştür.

36. Kurumda toplam 256 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kamera kayıt sisteminin arşiv süresinin 175 gün ile 180 gün arasında değişiklik gösterdiği ve sebebinin kamera görüntülerindeki yoğunluk ve hareket olduğu belirtilmiştir. Ziyaret sırasında geçmişe dönük rastgele seçilen tarihlere ilişkin kamera kayıt görüntüleri izlenmiş ve en eski görüntü kaydının 15/1/2025 tarihli (185 gün) olduğu anlaşılmıştır.

37. Kadın koğuşlarına ait kamera kaydı görüntülerinin sadece kadın memurlar tarafından kadınlar bölümünde yer alan monitörlerden izlendiği bilgisi alınmıştır. Bununla birlikte, kursların görüldüğü bazı dersliklerde ve kadın koğuşlarındaki koridorlarda kamera bulunmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, Kurumda 3 adet yaka kamerası bulunduğu öğrenilmiş ve rastgele seçilerek izlenen görüntülerde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

38. İdare tarafından, Kuruma gelen mahpusların üst aramasının insan onuruna uygun olacak şekilde elbiseleri çıkarılmadan yapıldığı, ardından eşyalarının aranarak tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından; ilk kabulde gerçekleştirilen aramada tek kullanımlık önlük verilmediği, bazı mahpuslar tarafından ise sadece kaba üst araması yapıldığı ifade edilmiştir. Üst aramasının yapıldığı odada eldiven ve tek kullanımlık önlük bulundurulduğu görülmüştür.

39. Kabul işlemleri tamamlandıktan sonra mahpuslara Hükümlü ve Tutuklu Hakları El Kitabı verilerek kurum yaşamına dair genel bilgilendirmelerin yapıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da kendilerine kabul işleminden sonra bilgilendirme yapılarak mahpus haklarına ilişkin el kitabı verildiği ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında koğuşlarda el kitabının bulunduğu görülmüştür.

40. İdare tarafından mahpusların Kuruma ilk girişlerinde; İdare ve Gözlem Kurulunun mahpus dosyası üzerinde yaptığı incelemeden sonra mahpusun suç tipine uygun koğuşa veya odaya yerleştirildiği ifade edilmiştir. Mahpusların odalara yerleşiminin mevzuata⁸ uygun olarak hükümlülük süreleri ve suç türlerine göre gruplandırmaya uygun olduğu görülmüştür.

41. Kurumda günde 2 defa sayım gerçekleştirildiği ve personelin koğuşlara girerken yaka kamerası kullandığı İdare ve görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

42. İdare tarafından dilekçelerin sabah sayımında görevli personel tarafından günlük olarak toplandığı, konularına göre tasnif edildiği ve gerekli havale işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından, dilekçelerinin ilgili makamlara gönderilmesinde bir sorun yaşanmadığı, dilekçelerinin iletildiği ve talepleri halinde kendilerine çıkış numarası verildiği, doğrudan Kurum Müdürü ve ilgili personelle görüşebildikleri belirtilmiştir.

43. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından, kendilerine yönelik işkence ve kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranış uygulanmadığı, İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından genel olarak memnun oldukları belirtilmiştir.

⁸ 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre "(1) Hükümlüler;

a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler,

b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler,

c) Tehlike hâli taşıyanlar,

d) Terör suçluları,

e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular,

gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

44. Kurumda son 1 yıl içerisinde personel hakkında kötü muamele iddiasıyla şikâyetçi olan mahpus bulunmadığı bilgisi paylaşılmıştır. Bununla birlikte, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi şikayetleri ve Kurumda gerçekleşen intihar, hükümlü ölümü gibi nedenlerle 2024 yılında 15 personel, 2025 yılında 33 personel hakkında idari disiplin soruşturması başlatıldığı öğrenilmiştir. 2024 yılındaki soruşturmalardan 2’sinin uyarma cezası ile, 13’ünün de ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile sonuçlandığı; 2025 yılındaki soruşturmalardan ise 30’unun ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile, 1’inin uyarma cezası ile 1’inin uyarma cezasına itirazın esasen kabulü ile ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile sonuçlandığı ve 1’i hakkında incelemenin devam ettiği bilgisi alınmıştır. İncelenen belgelerden Kurumda gerçekleşen intihar ve ölüm olayı sonucunda açılan soruşturmalarda personelin sorumlu bulunmayarak ceza verilmesine yer olmadığı kararı verildiği anlaşılmıştır.

C. Beslenme

45. Kurumdaki yemekler, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedeli göz önünde bulundurularak Kurum yemekhanesinde hazırlanmaktadır. Kurum personeli ile mahpuslar aynı yemeği tüketmektedir. Hastalık nedeniyle özel beslenme ihtiyacı olan mahpus bulunmadığı bilgisi alınmıştır.

46. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından genel olarak yemek kalitesinin ve miktarının yeterli olmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından ziyaret tarihinde öğle yemekleri Kurumda yenilmiş, yemeklerin doyurucu ve lezzetli olduğu ve yemek çeşitliliğine dikkat edildiği değerlendirilmiştir. Yemek listelerinin Kurumda istihdam edilen diyetisyen bulunmadığından diyetisyen kontrolünden/onayından geçmeden hazırlandığı bilgisi alınmıştır.

47. Yemekhane sebze ve süt ürünleri için 2 adet soğuk hava deposu ve kuru gıdaların bulunduğu 1 adet soğuk hava deposu olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüş, son kullanma/tavsiye edilen tüketim tarihi geçmiş ürüne rastlanılmamıştır. Yemek numunelerinin mevzuata⁹ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı görülmüştür.

48. Kurumda 1 kantin bulunmaktadır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde; kantinde ürün çeşitliliğinin yiyecek malzemelerinde ve kişisel bakım ürünlerinde yeterli olmadığı,

⁹ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendine göre; “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

ürünlerin stoklarının düzenli olarak yenilenmediği yönünde şikâyetler alınmıştır. Kurum kantini Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş, son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürün bulunmadığı, fiyatlandırmanın piyasa koşullarına göre makul olduğu, ürünlerin saklama koşullarının uygun olduğu ve bahsedilen ürün kalemlerinde çeşitliliğinin yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

49. Kurum sağlık servisinde 1 aile hekimi, 1 diş hekimi, 3 sağlık memuru, 4 infaz ve koruma memuru ve 1 kâtip tarafından genel muayene ve diş muayenesi hizmetleri verilmektedir.

50. Diş hekiminin, sağlık memurlarının, infaz ve koruma memurlarının ve kâtibin hafta içi mesai saatleri içinde, aile hekiminin ise Pazartesi, Çarşamba ve Cuma olmak üzere haftanın 3 günü Kurumda çalıştığı bilgisi alınmıştır.

51. İdare tarafından muayeneler ve sevklerin düzenli yapıldığı ifade edilmiş, ayda ortalama 976 mahpusun dilekçelerine istinaden görüşmeye alındığı ve gerekli görülmesi halinde sevklerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından Kurumda görevli aile hekimi ile talepleri üzerine kısa süre içinde görüşebildikleri ancak sevk edilmelerine rağmen hastaneye gitmelerinin bazen uzun sürebildiği ifade edilmiştir. Görüşülen bazı mahpuslar tarafından ise, geçen yıla kıyasla sevk sürelerinde bir iyileşme yaşandığı ve hâlihazırda bu konuda bir sorunla karşılaşmadıkları belirtilmiştir.

52. İdare tarafından Merkezi Hekim Randevu Sistemi üzerinden mahpuslar için randevu bulunamadığı için alınmadığı, randevu haricinde muayene için hastaneye gönderilen mahpusların hastanedeki yoğunluk sebebiyle doktor ile görüşmesinin her zaman mümkün olmadığı ve bu problemlerin özellikle dahiliye, cildiye, göğüs hastalıkları polikliniklerinde yaşandığı bilgisi verilmiştir. Revir Biriminde yapılan incelemede mahpusların hastaneye sevk edildiği ve Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından da genellikle makul süre olarak değerlendirilen süreler içinde hastaneye erişim sağlandığı değerlendirilmekle birlikte sevk süresinin 2 ayı bulduğu sağlık dosyalarının da mevcut olduğu görülmüştür.

53. Sağlık muayenelerinin hekim odasında ve yardımcı sağlık personeli eşliğinde gerçekleştirildiği, İdare ve görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

54. Revirde psikiyatrik ilaçların kilitli dolapta, günlük olarak kullanılan ilaçların ise kilitli olmayan bir dolapta muhafaza edildiği görülmüştür. İlaçların son kullanma tarihleri

kontrol edilmiş olup son kullanma tarihi geçmiş bir ilaca rastlanmamıştır. Psikiyatrik ilaçların tutulduğu dolabın karşısında kamera bulunmaması, heyette bulunan hekim tarafından riskli bulunup çalışan masalarından görüntü almayacak bir açıyla konumlandırılmış kamera ile dolabın izlenmesi önerilmiştir.

55. İlaç dağıtımının memurlar eşliğinde hekimin uygun gördüğü dozda yapıldığı, ilaçların imza karşılığında mahpuslara verildiği ve kayıtların bir defterde tutulduğu bilgisi paylaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından ilgili defterin düzenli olarak tutulduğu görülmüştür. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından da ilaçlarına zamanında eriştikleri ifade edilmiştir.

56. İdare ve görüşülen mahpuslar tarafından muayene, diş çekimi, dolgu gibi işlemlerin Kurumda yapıldığı, daha kapsamlı müdahaleler için ise Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine sevk işlemi yapıldığı ifade edilmiştir.

57. Ziyaret Heyetinde yer alan hekim tarafından sağlık servisindeki ekipman ve ilaçların yeterli olduğu ancak acil durum çantasında 6 numara ile 8.5 numara arasında entübasyon tüplerinin ve LMA (laringeal mask airway) bulundurulması gerektiği değerlendirilmiştir.

E. PsikoSosyal Servis Hizmetleri

58. Psikososyal serviste 4 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ve 5 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

59. Serviste 2 psikolog görüşme odası bulunmaktadır. Mahpuslarla yapılan bireysel görüşmelerin bu odada gerçekleştirildiği ve görüşmelerde infaz ve koruma memurunun da bulunduğu öğrenilmiştir. Grup çalışmalarının ise dersliklerde yapıldığı ifade edilmiş ve ziyaret tarihinde 8 grup çalışmasının¹⁰ aktif olarak devam ettiği bilgisi alınmıştır.

60. Psikososyal servis tarafından, Kuruma yeni giriş yapan mahpuslarla en geç 3 gün içinde görüşme gerçekleştirilerek Araştırma Değerlendirme Formu doldurulduğu ve kişilerin genel bilgileri, varsa daha önce yaşadıkları psikolojik rahatsızlıklar, gördükleri tedaviler ve madde bağımlılığı durumu gibi bilgilerin elde edildiği, ortaya çıkan risk ve ihtiyaç durumu doğrultusunda gerekli görülmesi halinde bireysel görüşmeler ve grup çalışmalarının gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Mahpuslar tarafından da Kuruma geldiklerinde kısa süre içinde

¹⁰ Aktif grup çalışmaları: sigara, alkol ve madde bağımlılığıyla mücadeleye yönelik psiko-eğitim ve farkındalık çalışmaları, öfke kontrolü ve duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik programlar, salıverilme öncesi topluma uyum sürecini destekleyici hazırlık çalışmaları ile aile ilişkilerinin güçlendirilmesini amaçlayan aile odaklı grup çalışmalarıdır.

ve sonrasında talepleri halinde psikolog ile görüştükleri ifade edilmiştir. Grup çalışmalarına ek olarak, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Yeşilay gibi kurumlarla iş birliği içinde, ayda 1 veya 2 defa olmak üzere bağımlılık ve aile eğitimi gibi konularda düzenli seminerler verildiği öğrenilmiştir.

61. Mahpusların dilekçe ile talepleri üzerine psikososyal servis ile görüşebildikleri, risk grubunda olan mahpusların ise düzenli olarak takip edildiği belirtilmiştir. Günde ortalama 22 bireysel görüşme talepli dilekçe alındığı; ortalama haftalık 110, aylık 440 bireysel görüşme gerçekleştirildiği ve 1/1/2025-17/7/2025 tarihleri arasında toplam 3167 bireysel görüşme gerçekleştirildiği bilgisi alınmıştır.

62. Psikologlar tarafından yapılan görüşmeler sonucunda intihar risk faktörü taşıdığı belirlenen mahpuslar hakkında İntihar ve Kendine Zarar Verme Risk Değerlendirme Toplantıları (Vaka Toplantısı) yapıldığı ifade edilmiştir.

63. Son 1 yıl içerisinde mahpuslar tarafından 4 kez intihar girişiminde bulunduğu ve birinin ölümlü sonuçlandığı bilgisi alınmıştır.

64. Kurum tarafından ekonomik durumu kötü olan mahpuslara zaman zaman kıyafet yardımı yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Mahpuslar tarafından da ihtiyaç halinde yardım alabildikleri ifade edilmiştir. İdare tarafından tutulan sosyal yardım kapsamında dağıtılan kıyafetlere ilişkin evraklar incelenmiş ve son 7 ay içinde 35 mahpusun kıyafet yardımından yararlandığı görülmüştür.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

65. Kurum eğitim ve öğretim servisi bünyesinde eğitim-öğretim ve sosyal-kültürel faaliyetler birimi, kütüphane birimi ve manevi rehberlik birimi mevcut olup bu serviste 2 öğretmen, 5 infaz ve koruma memuru ile Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından görevlendirilen 4 vaiz olmak üzere toplam 11 personel görev yapmaktadır.

66. Kurumda 6 adet derslik bulunmaktadır. Dersliklerden birinde 10 bilgisayarın bulunduğu görülmüş ve mahpusların sınavlara girmek için de bu odayı kullandığı öğrenilmiştir.

67. Kurumda 263 mahpusun eğitim ve öğrenimlerine devam ettiği bilgisi alınmıştır. Bu mahpuslardan 20'si Açık Öğretim Ortaokul öğrencisi, 218'i Açık Öğretim Lisesi öğrencisi, 20'si Açık Öğretim Fakültesi öğrencisi ve 5'i Örgün Öğretim öğrencisidir.

68. Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lisesine devam eden mahpusların kitaplarının, ders seçimi yapıldıktan sonra Halk Eğitimi Merkezi aracılığıyla temin edildiği, üniversiteye devam eden mahpusların kitaplarının ise öğrencinin talebi doğrultusunda Kurum

aracılığı ile temin edildiği ifade edilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından ders ve sınav takibine ilişkin ve ders materyallerine erişim konusunda bir sorun yaşanmadığı, koğuşlarda bulundukları ders kitaplarının sayısında da sınırlama olmadığı ifade edilmiştir.

69. Ziyaret tarihinde Kurumda sosyal ve kültürel faaliyetler kapsamında devam eden bez bebek, kat hizmetleri ve hediyelik eşya yapımı kurslarının aktif olduğu ve yakın zamanda ise aşçılık kursunun başlayacağı öğrenilmiştir. İncelenen belgelerden, hediyelik eşya kursuna 34 mahpusun, kat hizmetlerine ilişkin kursa 64 mahpusun ve bez bebek kursuna 13 mahpusun katılım sağladığı görülmüştür.

70. Kurumda ahşap oyma ve marangozluk atölyesi bulunmaktadır. Ahşap oymacılık atölyesinde 39 mahpus ile 3 personel, marangozluk atölyesinde 6 mahpus ile 2 personel görev yapmaktadır.

71. Meslek kurslarını başarıyla tamamlayan mahpuslara yönelik kalfalık ve ustalık sınavları düzenlendiği ve başarılı olanlara resmi geçerliliği olan belgeler verildiği ifade edilmiştir. Bu belgeler sayesinde bazı mahpusların tahliye sonrası kendi iş yerlerini (berber dükkânı vb.) açtıkları belirtilmiştir. Son dönemde uygulanan tasarruf tedbirleri kapsamında Halk Eğitim Merkezleri tarafından görevlendirilen eğitici sayısının azaltılmasının, Kurumda açılacak kursların sayısını ve çeşitliliğini sınırlandırdığı ifade edilmiştir. Bu nedenle, yakın zamana kadar düzenlenen lise ve üniversite hazırlık kurslarının da artık yapılamadığı öğrenilmiştir.

72. Kurum kütüphanesinde toplam 2.860 adet kitap bulunmaktadır. Kütüphanede 5 adet İngilizce roman ile Rusça, Ukraynaca, Fransızca ve İngilizce dillerinde Kur'an-ı Kerim bulunduğu görülmüştür. Mahpusların Kastamonu İl Halk Kütüphanesinde yer alan kitaplardan da faydalanabildiği anlaşılmıştır. Son 1 yıl içinde 4.386 mahpusun 7.391 kitaptan faydalandığı bilgisi paylaşılmıştır.

73. İdare tarafından kütüphaneden 15 gün aralıklarla kitap talep edilebildiği, mahpusların hem Kurum kütüphanesinden ve İl Halk Kütüphanesinden mevcut kitap durumuna göre aynı anda üçer kitap alabildiği, hem de ziyaret ve posta yoluyla gelen kitaplardan da aynı anda üçer kitap alabildiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da bu durum doğrulanmış ve konuya ilişkin bir şikâyet dile getirilmemiştir.

74. İdare tarafından mahpusların talepleri doğrultusunda gazete ve dergi temin edilebildiği ifade edilmiştir. Bu konuya ilişkin mahpuslardan bir şikâyette bulunulmamıştır.

75. Adalet Bakanlığı tarafından değerler eğitimi kapsamında belirlenen filmlerin gösterildiği haftalık sinema etkinliği düzenlendiği, filmlerin 3 hafta boyunca Kurumun 45

kişilik konferans salonunda, ayın son haftasında ise koğuşlardaki televizyonlardan merkezi yayın sistemi aracılığıyla gösterildiği bilgisi alınmıştır.

76. Manevi rehberlik biriminin, Kuruma yeni gelen her mahpusla ilk görüşme gerçekleştirildiği, 10-20 kişilik gruplara Kur'an-ı Kerim okuma, hafızlık, tecvit ve din kültürü dersleri verildiği, ayda 2 defa ortalama 30 dakika süren koğuş ziyaretlerinde bulunduğu ve dilekçe üzerine mahpuslarla bireysel görüşme gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından da manevi rehberlik birimi tarafından düzenlenen etkinliklere katıldıkları ifade edilmiştir.

77. Manevi rehberlik birimi tarafından belirlenen farklı konularda bilgi yarışmaları düzenlendiği, Kurum vaizleri tarafından konferanslar ve hatim programları gibi faaliyetlerin gerçekleştirildiği ve Kadir Gecesi gibi özel günlerde ise il müftüsünün de konferanslara katılım sağlayabildiği belirtilmiştir.

78. Kurumda 1 adet açık halı saha ve 1 adet kapalı spor salonu bulunmaktadır. Açık halı sahanın zemininin oldukça yıpranmış olduğu görülmüş, İdare tarafından Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ile gerekli yazışmaların yapılmış olduğu ve mümkün olan ilk fırsatta sahayı yenileyecekleri ifade edilmiştir. Kapalı salonda ise voleybol ve basketbol malzemelerinin olduğu ve alanın temiz olduğu görülmüştür. Görüşülen mahpuslar tarafından haftada 1 defa olmak üzere 40 dakika spor salonlarını kullanabildikleri ifade edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

79. Kurumda 2 adet kapalı görüş alanı bulunmaktadır. Erkek mahpusların kullandığı alanda 14 kabin, kadın mahpusların kullandığı alanda 5 kabin olduğu görülmüştür. Kapalı görüşme kabinlerinin her birinde alanların korunaklı camlarla ve demir parmaklıkla birbirinden ayrıldığı, her iki tarafta telefon ahizelerinin bulunduğu ve alanın temiz olduğu görülmüştür.

80. Kurumda 2 adet açık görüş alanı bulunmaktadır. Açık görüş alanının içerisinde çocuk bakım odası bulunduğu görülmüştür.

81. Açık görüş sürelerinin 45 dakika ve kapalı görüş sürelerinin 30 dakika olarak kullandırıldığı hem görüşme gerçekleştirilen mahpuslar hem de İdare tarafından ifade edilmiştir.

82. Kurumda, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında oluşturulmuş görüntülü görüşme sistemi bulunmaktadır. Haftalık 30 dakika sesli ve görüntülü görüşmenin tüm hükümlü ve tutuklulara tanımlandığı, ziyaretçisi gelmeyen hükümlü ve tutukluların aynı hafta içerisinde 60 dakika ACEP sistemi üzerinden

görülebildiği bilgisi alınmıştır. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından sistemde sık sık arıza olması nedeniyle görüşme yapmakta zorlandıkları ifade edilmiştir.

83. Kurumda 2 eş görüşme odası bulunmaktadır. Eş görüşme odalarında; çift kişilik yatak, buzdolabı, masa ve sandalyeler ile banyo ve tuvalet alanı bulunmaktadır. Odalarda sıcak suya erişim imkânının olduğu görülmüştür. Eş görüşme odalarında çalışır durumda acil çağrı butonu olduğu görülmüştür. Ayrıca odanın kapısında eş görüş hakkıyla ilgili bilgilendirici bir talimatname asılı olduğu görülmüştür,

84. Koşullarda bulunan televizyonlarda film, müzik, belgesel ve haber kanalları dâhil olmak üzere 27 kanal olduğu görülmüştür.

85. Kurumda 4 avukat görüşme odası bulunduğu, odaların içerisinin dışardan görülebilecek şekilde cam bölmelerle ayrıldığı ve odaların ses geçirmediği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte tüm avukat görüş odalarında görüş kayıt defteri bulunmaktadır.

86. Kurumda 2 SEGBİS cihazı bulunduğu, cihazların aktif olduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

87. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

88. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi,¹¹

¹¹ Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), CPT Standartları (2001)16, para. 26: “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur. Mahkûmlarla olumlu ilişkiler kurmak, bu mesleğin temel özelliği olarak görülmelidir.”; AİÖK, CPT Standartları, 2’nci Genel Rapor’dan alıntı [CPT/Inf (92) 3], para. 59: “Özgürlüğünden mahrum bırakılmış bir kişinin kötü muamele

89. Yer yatağında yatan mahpuslara ranza temin edilmesi,¹²
90. Eşyalarını saklamaları için her mahpusa dolap tahsis edilmesi,¹³
91. Hasta ve/veya engelli mahpusların yerleştirildiği koğuşlarda tuvaletlerin ve banyoların erişilebilir hale getirilmesi ve acil çağrı butonu yerleştirilmesi,¹⁴
92. Yumuşak odanın kullanılması halinde defter kayıtlarının eksiksiz doldurulması,
93. Geçici koğuşa temizlik malzemesi temin edilmesi ve yapay aydınlatmalara ilişkin tadilatın yapılması,
94. Kamera bulunmayan ortak alanlara ve revirde yer alan ilaç dolabının karşısına yerleştirilecek şekilde kamera temin edilmesi ve kör nokta bulunmayacak şekilde kamera kaydının sağlanması,
95. Geç sinyal verdiği tespit edilen acil çağrı butonlarının tamir edilmesi,
96. Hastane sevk sürelerinin takibinin yapılması ve gecikme yaşanan acil durumlarda sürecin hızlandırılmasına ilişkin çalışmalar yapılması,
97. Acil durum çantasında eksik olduğu değerlendirilen ürünlerin tedarik edilmesi,
98. Bireysel psikolog görüşmeleri esnasında gerekli mahremiyetin sağlanması, görüşme ve muayenelerde infaz ve koruma memurunun hazır bulunmasının sadece tehlike arz eden mahpuslara yönelik bir önlem olarak uygulanması,¹⁵

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Kastamonu İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

görmesinin engellenmesinde en iyi teminat, hiç şüphesiz, doğru eğitilmiş bir polis veya cezaevi yetkilisidir. Nitelikli görevliler, kötü muameleye başvurmaksızın görevlerini başarı ile yerine getirebilecekler ve gözaltındaki kişiler ve tutuklularla ilgili temel önlemlere saygı göstereceklerdir.”

¹² Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 21: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

¹³ Avrupa Cezaevi Kuralları, 31.7: “Mahpuslara kendi eşyalarını saklamaları için izin verildiği hallerde, cezaevi yetkilileri eşyaların güvenle muhafaza edilmesine yardımcı olmak için gerekli tedbirleri almalıdır.”

¹⁴ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: “Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.”

¹⁵ Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu, para. 313: “Her alıkonan kişi, gizliliğine saygı gösterilen bir ortamda muayene edilmelidir. Polis ya da diğer kolluk görevlileri hiçbir zaman muayene odasında bulunmamalıdır. Bu usulü güvenceden sadece muayeneyi yapan hekim, alıkonanın sağlık personeline karşı ciddi bir güvenlik riski oluşturduğu yönünde ikna edici bir kanıt olduğunu düşünüyorsa vazgeçebilir. Böyle bir durumda, hekimin talebi üzerine, muayene sırasında polis ya da diğer kolluk görevlileri değil, sağlık kurumunun güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli görüşülen kişinin işitme mesafesinin dışında (yani yalnız görüş mesafesi içinde) olmalıdır.”

99. Kurumda, yeni kurs faaliyetlerinin yapılabilmesi amacıyla gerekli eğitici desteğinin verilmesi hususu tavsiye edilmektedir.¹⁶

3. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

100. Kurumda toplam kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolap sayısının yetersiz olduğu tespit edilmiş olup bu sorunların temelinde yer alan kalabalıklaşma sorununu giderecek çalışmaların yapılması,¹⁷

101. Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi kapsamında geliştirilen görüntülü görüşme sisteminde gerçekleşen arızaların çözümüne ilişkin çalışmaların yapılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

¹⁶ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “*Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.*”

¹⁷ AIÖK, CPT Standartları, 2’nci Genel Rapor’dan Alıntı, Inf 92(3), Cezaevleri, para. 46: “*Aşırı kalabalık, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.*”; CPT/Inf(2001), para. 28: “*Cezaevlerinin aşırı kalabalıklaşması... cezaevi sistemlerinin hepsini etkilemekte ve koşulların iyileştirilmesine yönelik çabaları da sekteye uğratmaktadır.*”